

Helse- og atferdsundersøkelsen hos Belgisk fårehund, tervueren

Oslo 09.03.2019

Forord

Helse- og atferdsundersøkelsen for Tervueren er nå ferdig. Denne rapporten er en kombinasjon av litt tekst og en del tabeller/diagrammer over forekomster av ulike sykdommer og atferds-egenskaper. Det er hovedfokus på viktige/ hyppig registrerte anmerkninger. Hvis en egenskap ikke er nevnt, vil det bety at det ikke er noen registreringer, eller at antallet registreringer er ubetydelig slik at en nærmest kan se bort fra forekomsten av den aktuelle “anmerkningen”.

Presentasjon av resultater

Resultatene er noen ganger oppgitt som prosenter og noen ganger som et antall. Besvarelser som er angitt i prosenter kan noen ganger gi et ganske grovt bilde. Spesielt vil det i **undergrupper** med lave tall kunne gi et feil inntrykk. Det kan f.eks. vise seg som veldig høye prosenter f.eks. «100%», men som faktisk bare består av en hund eller to- hvis det blir regnet ut i fra forekomsten av et spesielt symptom. Det kan eksempelvis være at 2 hunder hadde albuledsdysplasi og begge haltet (=100%). Det er åpenbart at slike prosenter blir svært usikre når tallene er lave. I slike tilfeller er det bedre å bruke de reelle tallene. Det er derfor spesielt viktig at en ser prosenter i sammenheng med antall hunder i gruppen som en uttaler seg om.

Ofte er det et hovedspørsmål (f.eks. om en hund har hatt en sykdom/sykdomsgruppe) og noen underspørsmål som er ment å spesifisere for de som har svart ja på hovedspørsmålet. I noen tilfeller vil ikke tallene stemme helt mellom totalantallet «ja» i hovedspørsmål og underspørsmål. Det kan skyldes at noen som har svart «nei» på et hovedspørsmål –likevel har svart på spesifiseringen i underspørsmålet. Likeledes kan antall anmerkninger i noen tabeller være høyere enn sumtallet under tabellen, særlig når det er mulig å krysse av på flere ting for samme hund. Et tenkt eksemel vises under

Sykdom	Antall
Hosting	3
Nysing	4
N (sum)	6

I dette eksempelet er det gitt anmerkning på 6 hunder; 3 hunder med hoste og 4 hunder med nysing. Siden det totalt sett er 7 anmerkninger på 6 hunder, betyr det at en hund har hatt anmerkning på både hosting og nysing.

Undersøkelsen er en oppsummering av eiernes besvarelser og gir forhåpentligvis et godt uttrykk for den reelle situasjonen i rasen. Vanligvis er det ingen grunn til å tro noe annet. Det går imidlertid

fram noen steder at alle ikke har svart på alle spørsmål. Årsaken til dette er uklart, man kan skyldes at en ikke finner et alternativ som passer.

Antall svar og svarprosent

I undersøkelsen kom det inn 390 besvarelser. Alle har ikke svart på alle spørsmål. Antallet svar varierer fra enkeltspørsmål til enkeltspørsmål, slik at summen av de enkelte svaralternativer ofte ikke vil summere seg til 390. Husk at det er hovedtrender vi ser etter for å få et inntrykk av hva som er vanlig på rasen.

Fordi det ikke finnes noen offisiell registrering av dødsdato for norske hunder er det ikke mulig å vite hvor mange levende hunder vi har for hver rase. Det er derfor vanskelig å få et godt bilde på svarprosenten på en undersøkelse som dette, fordi en ikke vet hvor mange som faktisk kunne ha svart. Likeledes er det svart på noen avdøde hunder for å få dødsårsaker. Fra 2007-2016 (siste 10 år) ble det registrert ca 1112 Tervueren i NKK. Prosent svar **relativt til registreringstallene siste 10 år**, er ~35%. Dette er en meget god "svarprosent" som ligger over det mange raseklubber klarer å oppnå. Dersom det ikke en noe seleksjon av de som har svart (overvekt av de som er fornøyde, eller de som er misfornøyde) bør dette gi et meget godt inntrykk av situasjonen i rasen.

Dødsårsaker

For å få et bilde på dødsårsaker har det vært nødvendig at noen svarer på helse også på døde hunder. Det ble gitt opplysninger om 110 døde hunder som gir et greit grunnlag for en oversikt over de vanligste dødsårsakene.

«Temperaturmåling»

Helseundersøkelsen er ment å gi en grov indikasjon på forekomsten av ulike sykdommer, og gi raseklubben en god oversikt over forekomsten.

Oslo 9.3.2019

Frode Lingaas

Generell beskrivelse (del 1)

Alder

Gjennomsnittsalderen på hundene i undersøkelsen var 5,9 år (235 levende hunder med opplysninger om alder). 10 hunder var under 1 år, 10 var ca 1 år og 16 hunder var ca 1,5 år.

Det ble gitt opplysninger om 110 døde hunder (108 med oppgitt alder). De oppnådde en gjennomsnittlig levealder på 8,4 år. Hannhundene (43 stykk) ble ca 8,3 år, mens tispene (65 stk) ble ca 8,5 år.

Hundens kjønn

Antall svar 390 (47,4% hannhunder / 52,6% tisper)

Kastrering

13,9 % av hundene var kasterte

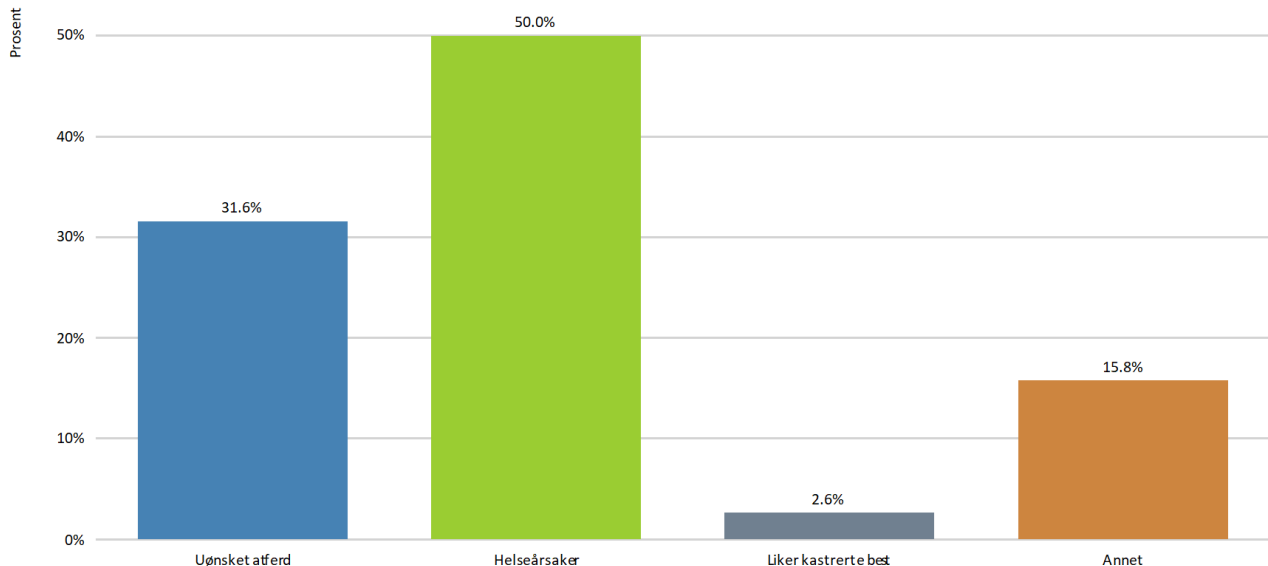
Ca 15% av hannhundene og ca 13% av tispene.

Kastrasjon-årsak-kjønn

Navn	Antall	Prosent
Uønsket atferd	11	21,2%
Helseårsaker	35	67,3%
Liker kasterte best	1	1,9%
Annet	5	9,6%
N	52	

Antall

Flere hunder kasteres pga helseårsaker i forhold til uønsket atferd.

Hos begge kjønn var flertallet kastert pga helseårsaker (tisper:20/26, hannhunder:15/28). 8 hannhunder og 3 tisper var kastert pga atferdsårsaker.

Fordelingen av oppgitte **atferdsårsaker**;

Navn	Antall
Ble lett opphisset	1
Aggresjon mot andre hunder	4
Bjeffing på andre hunder	1
Overdreven kjønnsaktivitet/ridning mm	1
Markerer inne	1
Angst/Separasjonsangst	4
Annet	5
N	11

Fordelingen av oppgitte **helsesårsaker**; **Tisper**

Navn	Antall
Hyppig innbilt svangerskap	3
Livmorbetennelse	14
Problemer i forbindelse med fødsel	1
Annet	4
N	20

Hundene ble kastret ved 3,4 års alder i gjennomsnitt. De som ble kastret pga atferd hadde en gjennomsnittlig alder på 2,8 år, mens de som ble kastret pga helse var 4 år i gjennomsnitt.

Helseårsaker hos hannhunder

Navn	Antall
Kryptorkisme/manglede testikler	5
Testikkelkreft	1
Annet	9
N	15

Kontakt og deltagelse i forskning?

Ca 92% av eierne kan kontaktes for spørsmål og majoriteten av eiere til de levende hundene er villige til å bidra med blodprøver eller svaber i forskningsprosjekter angående rasens helse/velferd.

Er det tatt blodprøve siste 3 år i forbindelse med mistanke om sykdom?

Det er tatt blodprøve i forbindelse med mistanke om sykdom fra 81 av hundene (~21,1%).

Når overtok du hunden?

Eget oppdrett - hatt hunden siden fødsel	38	9,7%
Overtok ved ca. 8-10 uker	220	56,4%
Overtok ved 2,5 - 5 måneder	68	17,4%
Overtok da hunden var 6-12 måneder	18	4,6%
Overtok da hunden var over et år	46	11,8%
N	390	

Hundens hold;

Navn	Antall	Prosent
Tynn	21	5,4%
Slank	108	27,8%
Middels/normal	235	60,4%
Litt overvektig	24	6,2%
Fet	1	0,3%
N	389	

Har hunden vokst opp med/levd sammen med flere hunder i husholdningen?

Navn	Antall	Prosent
Nei	124	31,8%
Ja, en hund til i huset	121	31,0%
Ja, flere hunder	145	37,2%
N	390	

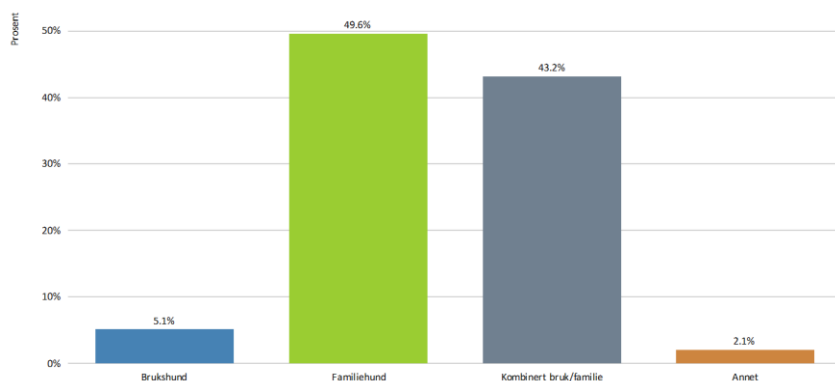
Har hunden vokst opp med/levd sammen med barn i husholdningen (2 kryss mulig)?

Navn	Antall	Prosent
Nei	205	53,0%
Ja, barn under 10 år	107	27,6%
Ja, barn over 10 år	118	30,5%
N	387	

Hvor bor hunden?

Navn	Antall	Prosent
I kennel	12	3,1%
Inne, mest i bur	1	0,3%
Inne, løs	302	77,4%
Inne, variabelt løs/bur	70	17,9%
Annet	5	1,3%
N	390	

Hovedbruksområde

Aktiviteter?

Bare 59% av eierne oppgir at de ikke driver med noen spesielle aktiviteter med hundene, aktiviteter for øvrig grå fram av tabellen under;

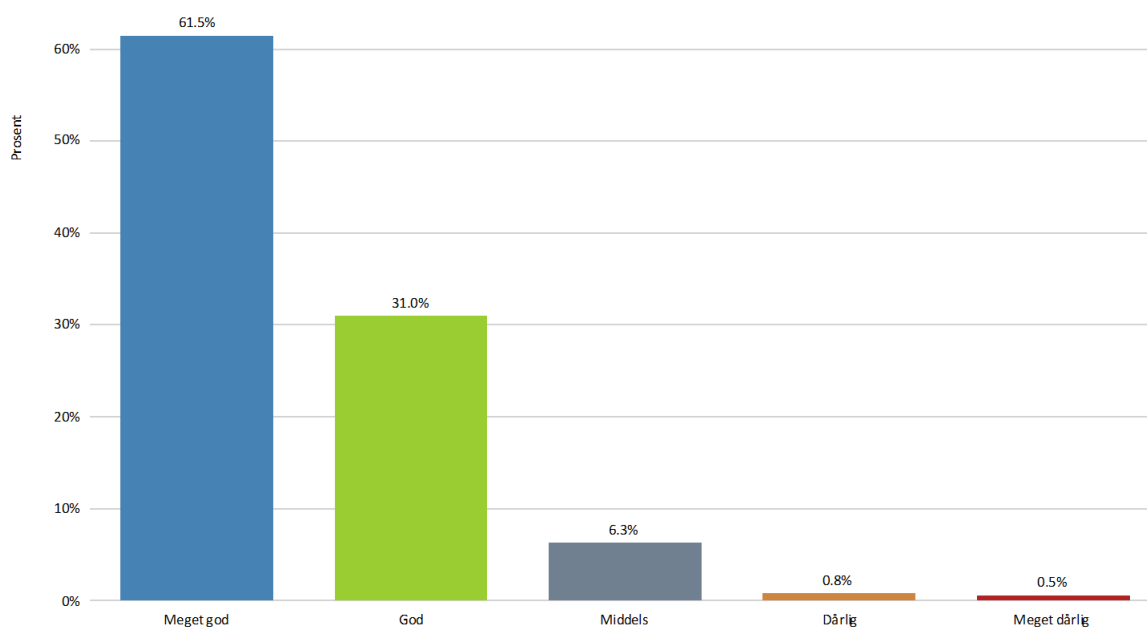
Navn	Antall	Prosent
Ingen spesielle aktiviteter	126	32,7%
Lydighet	149	38,7%
Rally-Lydighet	41	10,6%
Kreativ lydighet	21	5,5%
Redningsarbeid	13	3,4%
Bruks (spor-felt-søk-rapport-IPO)	88	22,9%
Jakt/apportering	0	0,0%
Blodspor/ettersøk	20	5,2%
Agility	42	10,9%
Utstilling	122	31,7%
Andre aktiviteter	70	18,2%
N	385	

Del II, Fysisk helse

GENERELL HELSE

Hvordan er hundens generelle helse?

384 svarte på spørsmålet om hundens generelle helse. 92,5% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse, mens 6,3% vurderte helsen til middels. 0,8 prosent karakteriserte helsen som dårlig/meget dårlig.

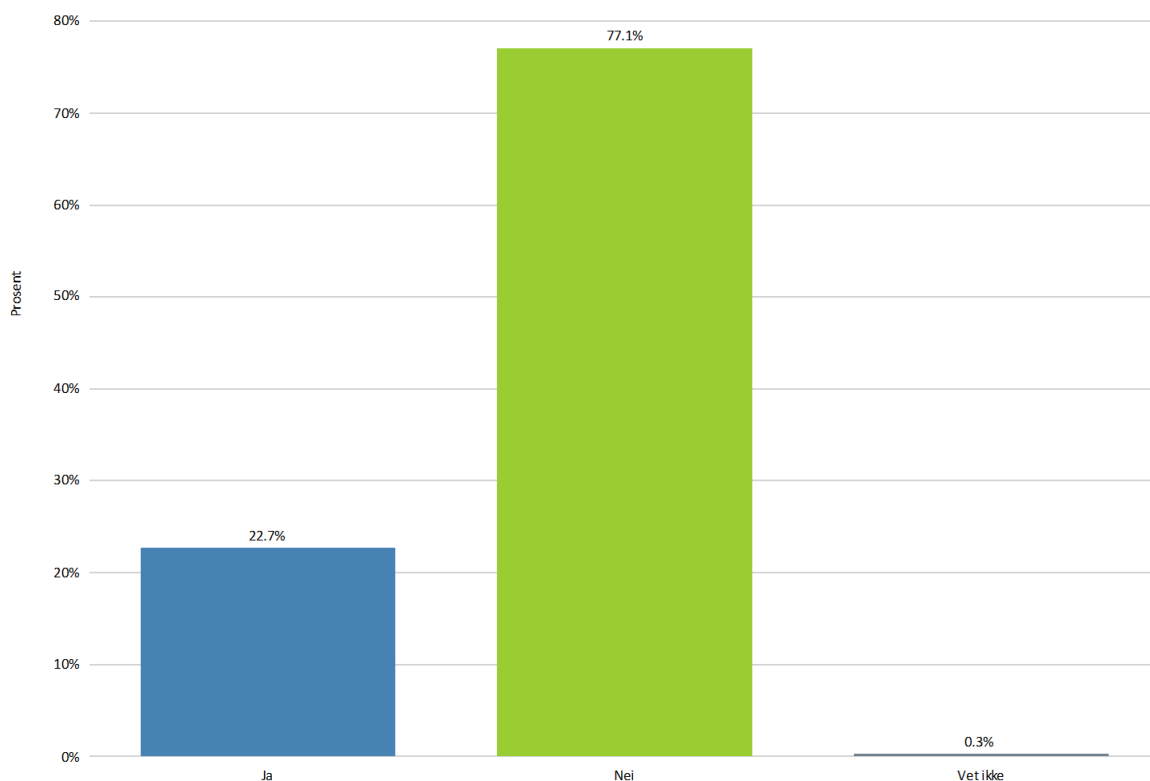

Navn	Antall	Prosent
Meget god	236	61,5%
God	119	31,0%
Middels	24	6,3%
Dårlig	3	0,8%
Meget dårlig	2	0,5%
N	384	

Hud, pels øre

Har hunden noen gang hatt problemer med hud/pels/øre? Symptomer kan f.eks være håravfall, hårløse flekker, kløe, utslett, eksem, kviser, blemmer eller skorper

22,7% responderte på at hunden har hatt problemer med hud/pels/øre

Det var mulig å merke av for kategoriene under, og resultatene er gitt etter hver kategori (antall hunder og prosent av de **95** hundene som har spesifisert typen hudproblemer;

Navn	Antall	Prosent
Hyppig hudbetennelse/eksem/utslett	6	6,3%
Hyppig ørebetennelse	4	4,2%
Har hatt ørebetennelse, men sjelden	23	24,2%
Kløe/hudirritasjon	40	42,1%
Hårløse flekker	9	9,5%
Røde eller såre poter	7	7,4%
Overdreven røyting/hårtap	8	8,4%
Analkjertelproblem	16	16,8%
Tilstoppet talgkjertel	1	1,1%
Hudsvulst	3	3,2%
Parasitter	3	3,2%
Furunkulose	0	0,0%
Byller mellom tær	0	0,0%
Annet	14	14,7%
N	95	

Det er registrert flest hunder med kløe/hudirritasjon, ørebetennelse, analkjertelproblem.

Allergi

Er hunden din diagnostisert med allergi/atopi?

389 har svart på dette spørsmålet. Bare 2 hunder har påvist allergi ved blodprøve, 11 eiere tror dette på bakgrunn av symptomer.

Hvilke symptomer på allergi/atopi har hunden din? (flere svar mulig)

De fleste hundene med mistanke om allergi viser kløe/labbebiting, ørebetennelse og hudbetennelse.

Navn	Antall
Gjentatte ørebetennelser	2
Gjentatte hudbetennelser	3
Kløe/labbebiting	7
Diare	2
Oppkast	2
N	11

Er hunden din diagnostisert med fôrallergi/intoleranse

3 eiere (1,3%) har krysset av for fôrallergi, 4 svarer "vet ikke".

Demodex (hårsekkmidd)

2 hunder har bereftet demodikose mens 2 eiere oppgir at de tror hunden har hatt demodikose.

Fôrallergi

10 eiere oppgir at hunden har hatt det. Symptomene har vært kløe/labbebiting samt diare og oppkast.

Våteksem

23 hunder (6%) er registrert med våteksem, de fleste har hatt det mindre enn 1 gang per år.

FORDØYELSESSYSTEMET

Har hunden hatt en eller flere av følgende tannfeil?

Navn	Antall	Prosent
Melketenner som ikke felles som valp	4	4,5%
Underbitt, for lang underkjeve: hvis tenner/tunge stikker utenfor munnen når den er lukket	8	9,1%
Tannmangel	17	19,3%
Overbitt, lang overkjeve	0	0,0%
Skjevt bitt	9	10,2%
Feilstilte hjørnetenner	3	3,4%
Overproduksjon av tannstein	26	29,5%
Dårlig eller lite tannemalje	5	5,7%
Usikker	35	39,8%
N	88	

Det er tannmangel og tannstein som er hyppigst registrert i rasen.

5 av 28 eiere oppgir at tannfeilen har krevd behandling.

Av de 26 som har oppgitt tannstein oppgir 15 av tilfellene at problemet ikke er stort.

Epulis

Bare 1 tilfelle av epulis er oppgitt.

Har hunden hatt vedvarende, tilbakevendende eller alvorlige fordøyelsesproblemer?

Symptomer kan være oppkast, diare, forstoppelse, vekttap, appetittforandring.

45 av hundene (11,7%) oppgis med større fordøyelsesproblemer.

Det er spurt om spesifikke symptomer. Totalt har 37 eiere/hunder krysset av for 68 anmerkninger / diagnoser. Det er diare/oppkast som er de vanligste symptomer

Navn	Antall
Gjentatte episoder med diare	23
Gjentatte episoder med oppkast	26
Gjentatte episoder med buksmerter	6
Magesekktutvidelse-/magedreining	0
Alvorlig tarminfeksjon (eks Parvovirus)	2
Magesår/gastritt	8
Kronisk diare	3
N	37

Mandler

2 hunder hatt betennelse i tonsillene (mandlene)

Har den hatt fremmedlegeme som måtte fjernes av dyrlege?

20 hunder (5,2%) oppgis å ha hatt fremmedlegeme som måtte fjernes av dyrlege.

Har den spiserørsutvidelse ("Megaoesophagus")

4 hunder er registrert med dette

Har hunden hatt leversykdom

3 hunder er registrert med leversykdom, 3 kjenner til dette hos slektninger

Har hunden hatt problemer med bukspyttkjertelen?

7 hunder er registrert med dette, 1 med nedsatt funksjon, 2 med akutt og 2 med kronisk betennelse.

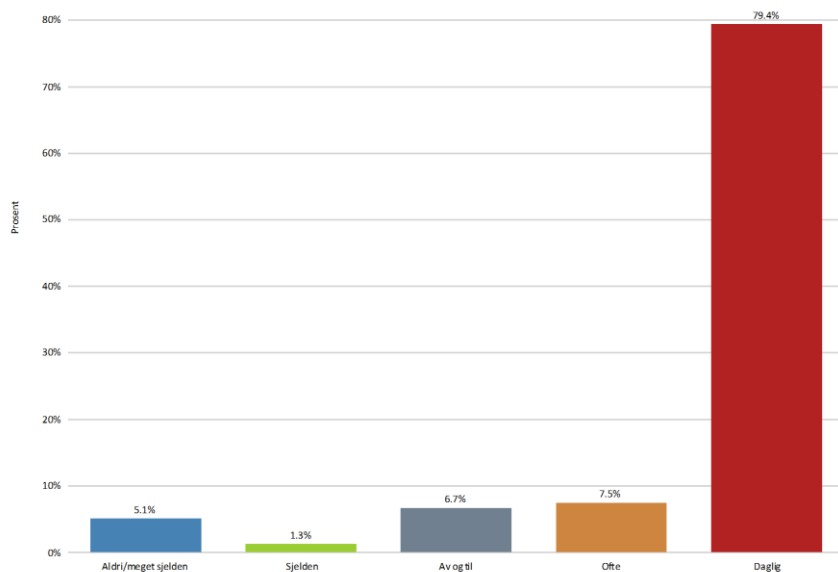
Brokk

6 hunder (1,5%) oppgis med brokk; 5 spesifisert som navlebrokk, 1 lyskebrokk. Bare 1 krevde behandling/operasjon.

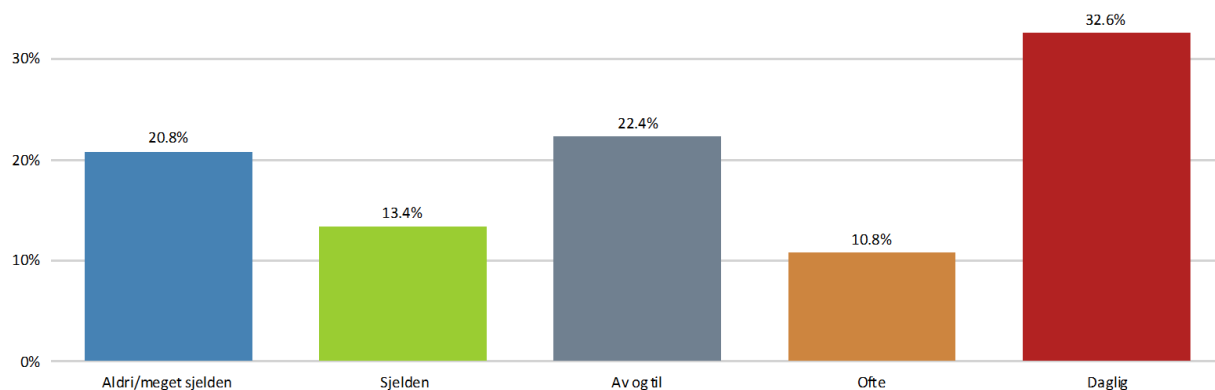
FÔRING

Tabellene under viser hva slags fôr som blir mest brukt på rasen.

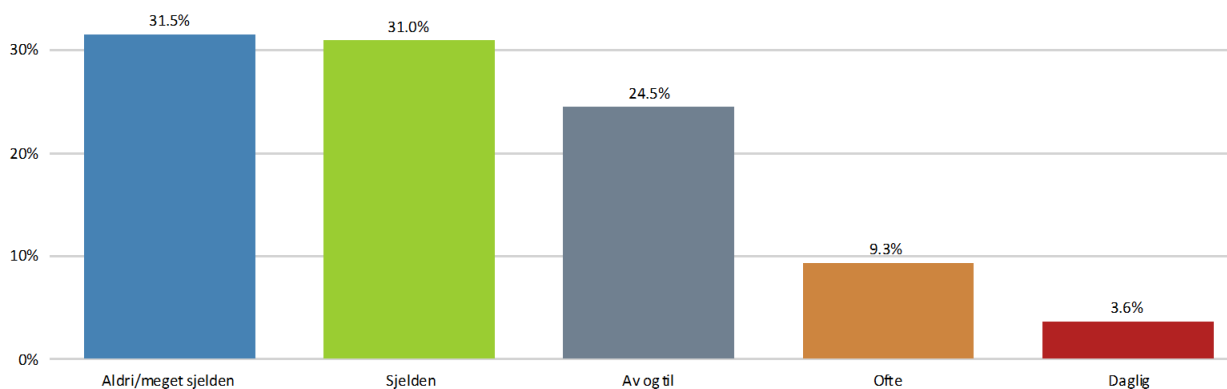
Hvor ofte bruker du tørrfôr?

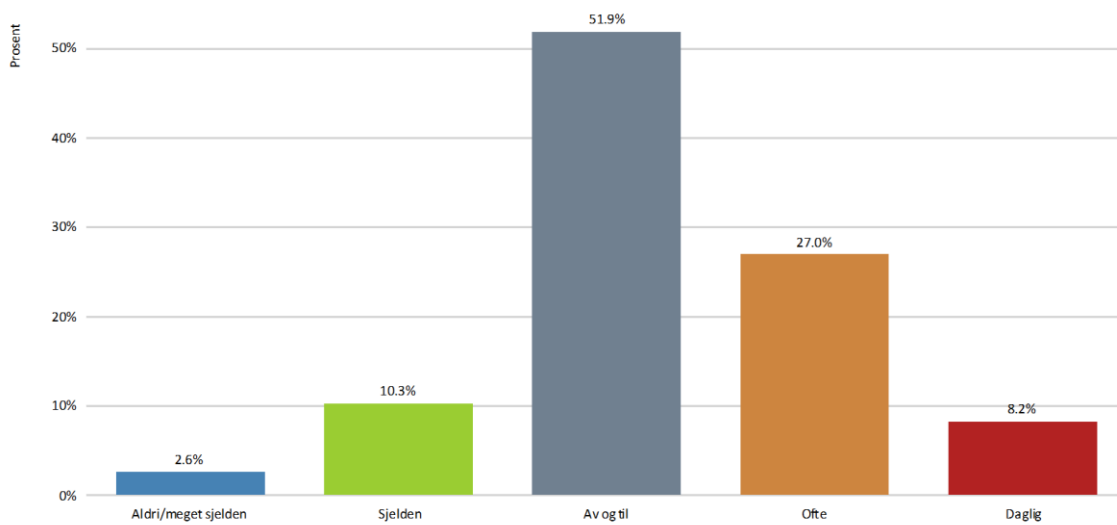
Hvor ofte bruker du ferskt/ frosset fôr?

Hvor ofte bruker du matrester?

Hvor ofte gis tyggesaker, svineører o.l.?

Tåler hunden din de fleste typer fôr?

Navn	Antall	Prosent
Ja, tåler det meste	297	76,7%
Nei, den er litt følsom for enkelte fôrtyper	48	12,4%
Nei, følsom for flere matvarer	17	4,4%
Usikker	25	6,5%
N	387	

HJERTE/KARSYSTEMET

Har hunden hatt symptomer på hjertesykdom? (f.eks. kramper, besvimelse, nedsatt utholdenhet eller pustebesvær)

14 eiere oppgir at hunden har hatt symptomer på hjertesykdom (3,6%),

Symptomene er beskrevet slik;

Navn	Antall
Nedsatt utholdenhet, henger etter på tur	7
Hoste	2
Besvimelse	1
Kramper	3
Liten av vekst eller tynn	2
Annet	6
N	14

Har hunden en eller flere kjente hjerteproblemer?

Navn	Antall
Nei	363
Medfødt hjertefeil	1
Hjertemuskelsykdom	2
Hjerterytmeforstyrrelser	0
Bilyd	2
Klaffefeil	0
Hjertesvikt	4
Annet	4
N	374

Hvis hjerteproblem, hvilken betydning har dette hatt for hunden?

Navn	Antall	Prosent
Ingen	4	36,4%
Liten	2	18,2%
Moderat, går greit med tilpasset livsstil	1	9,1%
Alvorlig, begrenset aktivitet/har plaget hunden	3	27,3%
Vet ikke	1	9,1%
N	11	

LUFTVEIER

Har hunden hatt symptom på sykdom i luftveisorganene (nese, luftrør, lunger)? F.eks tungpustethet, rennende nese, nysing, pesing?

Navn	Antall	Prosent
Ja	27	6,9%
Nei	347	89,2%
Usikker	15	3,9%
N	389	

Aktuelle symptomer fra luftveien på din hund?

Navn	Antall	Prosent
Nesekatarr, snue, rhinitt	7	28,0%
Bronkitt	0	0,0%
Lungebetennelse	0	0,0%
Tracheal kollaps (luftrør som kollapser)	1	4,0%
Annet	17	68,0%
N	25	

Har du mistanke om at hunden får luftveisproblemer pga gress-/pollenallergi?

Navn	Antall
Nei, ingen tegn på dette	374
Ja, den kan puste tungt når det er mye pollen	1
Vet ikke	10
N	385

Nesemidd

23 hunder har hatt dette

Har hunden hatt diagnosen kennelhoste?

86 hunder (22,1%) har hatt dette

ØYESYKDOMMER

Har, eller har hunden noen gang hatt sykdom i øye eller øyelokk? (herunder ektropion, entropion, cherry eye)?

Anmerkninger på øye er registrert hos 62 hunder (15,9% av hundene), 88 har spesifisert under:

Navn	Antall	Prosent
Hornhinnen	6	6,8%
Rennende øyne	25	28,4%
Øyebetennelse/øyekatarr	42	47,7%
Øyelokk/blinkhinne (f.eks. feilstilte øyehår, entropion, ektropion, cherry eye)	9	10,2%
Linsen (f.eks. katarakt)	20	22,7%
Regnbuehinnen	1	1,1%
Netthinnen (f.eks. PRA)	6	6,8%
N	88	

Det er rennende øyne og øyebetennelse som er hovedproblemet, men også noen med katarakt. Når det gjelder hornhinnen, var 3 av 5 tilfeller keratitt/hornhinnebetennelse.

13 oppgir mistanke om øyeproblemer pga gress-/pollenallergi.

Øyebetennelse; forekomst hos affiserte hunder er spesifisert under;

Navn	Antall
Nei	1
1-2 ganger i løpet av livet	31
1-2 ganger i året	7
3 eller flere ganger i året	1
Mer eller mindre kontinuerlig	2
N	42

Sykdom i ØYELOKK, har hunden hatt noe av det følgende?

Navn	Antall
Trange eller tette tårekanaler	1
Ekstra eller feilstilte øyehår	5
Kul/svulst på øyelokk	0
Innoverbøyde øyelokk (entropion)	0
Hengende øyelokk (ektropion)	0
"Cherry eye" prolaps av tårekjertelen	0
N	6

Sykdom i linsen

15 hunder med katarakt er registrert.

Sykdom i regnbuehinnen

1 registrert med uveitt/betennelse

Har hunden vært øyelyst?

Navn	Antall	Prosent
Ja	182	46,7%
Nei	175	44,9%
Vet ikke	33	8,5%
N	390	

Når ble hunden øyelyst sist?

Navn	Antall	Prosent
Ca 1 år siden	40	22,3%
2-4 år siden	39	21,8%
Mer enn 5 år siden	85	47,5%
Husker ikke	15	8,4%
N	179	

Du har svart at hunden har sykdom i netthinnen. Spesifiser

Navn	Antall
PRA	0
WDR (working dog retinopati)	3
Annet	4
N	6

Hvordan bedømmer du hundens syn?

Navn	Antall	Prosent
Meget bra (normalt)	342	87,9%
Litt nedsatt	45	11,6%
Dårlig	2	0,5%
Blind	0	0,0%
N	389	

Har hunden Progressiv Retinal Atrofi (PRA) (klinisk undersøkelse)?

ingen hunder er registrert med PRA

Har hunden hatt andre øyesykdommer?

Navn	Antall	Prosent
Nei	358	94,7%
Retinal dyslasi	0	0,0%
PPM-persisterende pupillmembran	10	2,6%
Annet	10	2,6%
N	378	

Hvor gammel var hunden da den fikk påvist øyesykdom?

Navn	Antall	Prosent
Mindre enn 1 år	10	16,9%
1 år	6	10,2%
2 år	10	16,9%
3 år	5	8,5%
4 år	6	10,2%
5 år	4	6,8%
6 år	3	5,1%
7 år	2	3,4%
8 år	4	6,8%
9 år	2	3,4%
10-11	3	5,1%
12-13	2	3,4%
Mer enn 13 år	1	1,7%
Vet ikke	1	1,7%
N	59	

LEDD-SKJELETT-MUSKEL

Har hunden (el har hatt) sykdom i ledd, muskel eller skjelett?

Navn	Antall	Prosent
Ja	42	10,8%
Nei	339	86,9%
Vet ikke	9	2,3%
N	390	

Leddproblemer

Navn	Antall
Løs kneskål - patellaluksasjon	0
Osteochondrose/bruskløsning (fortykket/løs bit av leddbrusk)	2
Artrose (forkalkning)	21
Leddbetennelse	1
Korsbåndskade	0
Halthet	7
Vet ikke	4
N	32

I hvilket/hvilke ledd hadde hunden din osteochondrose

Navn	Antall
Skulderledd	1
Albueledd	1
Kneledd	1
Haseledd	0
Vet ikke	0
N	2

I hvilket ledd har din hund hatt artrose (flere svar mulig)

Navn	Antall
Skulderledd	1
Albueledd	6
Kneledd	3
Haseledd	2
Andre	6
Vet ikke	5
N	20

Har hunden hatt noen av muskel-skjelett-feilene/problemene under?

Navn	Antall
Stivhet	27
Smerter	26
Muskelsykdom	1
Spondylose, forkalkninger i ryggen	11
Skiveprolaps	4
Medfødt stumphale	0
Medfødt haleknekk	1
Haleknekk etter skade	0
Legg-Calve-Perthes	0
Chondrodysplasi/dvergevekst	0
Vet ikke	6
N	43

Spondylose, hvilke symptomer har du sett hos din hund som du mener skyldes spondylosen?

Navn	Antall
Ingen	1
Stivhet	9
Krum rygg	4
Smal rygg	0
Halthet	2
Bevegelsesproblemer, går rart	5
Dårlig muskelsatt i bakpart	1
Smerter	8
Nedsatt allmentilstand	0
Irritabel, aggressiv	2
Klarer ikke hoppe over hinder eller inn i bilen	0
Lammelser	0
N	11

Er hunden offisielt HD-røntget? (HD=Hofteleddsdisplasi)

Navn	Antall	Prosent
Ja	305	78,2%
Nei	72	18,5%
Vet ikke	13	3,3%
N	390	

HD-grad hos røntgede hunder

Navn	Antall	
A (fri)	248	81,3%
B (fri)	29	9,5%
C (svak)	9	3,0%
D (middels)	7	2,3%
E (sterk)	3	1,0%
Vet ikke	9	3,0%
N	305	

Husk at NKK tallene kan være bedre enn tall fra helseundersøkelsen pga høyere antall registrerte.

Ser du tegn til smerte/halthet i bakparten på hunden?

Navn	Antall
Nei, aldri	331
Usikker	18
Halt av og til	36
Halter ofte	3
N	388

AD (Albueleddssysplasi)**Er hunden offisielt AD røntget? (AD=Albueleddssysplasi)**

Navn	Antall	Prosent
Ja	270	69,4%
Nei	95	24,4%
Vet ikke	24	6,2%
N	389	

Navn	Antall
FRI	250
Mild grad	10
Moderat	3
Sterk grad	1
Har AD, husker ikke grad	3
Vet ikke	3
N	270

Ser du tegn til smerte/halthet i forbeina?

Navn	Antall
Nei, aldri	348
Usikker	9
Halter av og til	24
Halter ofte	2
Vet ikke	4
N	387

NERVESYKDOMMER

Kryss av hvis din hund har noe av det følgende, flere valg mulig:

Navn	Antall
Døvhets	9
Epilepsilignende anfall	17
Epilepsi. verifisert	3
Hjernehinnebetennelse / meningitt	1
Annet	13
N	42

REPRODUKSJONSPROBLEMER / REPRODUKSJONSORGANER

HANNHUNDER (185 stykk)

Navn	Antall
Kryptorchid - medfødt mangel på en testikkel	11
Kryptorchid - medfødt mangel på to testikler	6
Godartet prostataforstørrelse	7
Betennelse i prostata	4
Forhudskatarr, drypping	15
N	40

Du har krysset av på forhudskatarr, hvor stort er problemet?

Navn	Antall
Drypper ganske sjelden	6
Drypper en gang i blant, blir raskt bra av skylling/behandling	5
Tilbakevendende problem, men god effekt av behandling	4
Drypper ganske hyppig, behandling virker dårlig	0
N	15

Har din hannhund hatt noen av følgende reproduksjonsproblemer? Flere valg mulig

Navn	Antall
Sterilitet	3
Paret - har kull - flere tomme tisper	4
Paret flere- alle tome	0
Lite interessert i "klare" tisper	2
N	8

TISPER (205)

Har din hund hatt noe av det følgende?

Navn	Antall
Livmorbetennelse	21
Skjedekatarr	5
Sterilitet	3
Abort	2
Cyste på eggstokk	1
Innbilt svangerskap	37
Skjedeprolaps	0
N	58

Innbilt svangerskap utgjør den hyppigste anmerkningen.

Hvor ofte har tisper løpetid?

Navn	Antall	Prosent
sjeldnere enn 1 gang pr. år	8	4,1%
ca 1 gang pr. år	50	25,4%
ca 2 ganger pr. år	120	60,9%
oftere enn 2 ganger pr. år	6	3,0%
Vet ikke	13	6,6%
N	197	

VALPER

Ca 26,5% av tispene i undersøkelsen har hatt valper (53 stykk), antall kull går fram av tabellen under

Navn	Antall
1	32
2	14
3	4
4	2
5	0
Vet ikke	0
N	52

Det er totalt oppgitt ca 80 kull på tispene i undersøkelsen.

Har parringsklar tise avvist hannhunden?

Navn	Antall
Nei, aldri	74
Har hendt	9
Ikke uvanlig	4
Svært ofte	7
Vet ikke	79
N	173

Har hun noen gang fått valper med feil eller misdannelser?

11 eiere oppgir at det er sett feil/misdannelse hos valper.

Navn	Antall
Haleknekk	1
Hareskår	0
Ganespalte	1
Bukbrokk	2
Annet	8
Vet ikke	0
N	11

Har tispa hatt problemer med å bli drektig etter parring?

8 eiere oppgir at hunden har opplevd dette

Har tispa hatt komplikasjoner ved valping?

Navn	Antall
Nei	43
Ja, eier løste problemet selv	3
Ja, trengte hjelp av veterinær	1
Ja, måtte ta keisersnitt!	6
Vet ikke	0
N	53

•

NYRE/URINVEIER

Urinveisproblemer.

Det er hovedsakelig urinveisinfeksjon som er registrert i gruppen av urinveisproblemer.

Navn	Antall
Akutt nyresvikt	7
Kronisk nyresvikt	2
Protein - losing nephropaty	0
Nyrebekkenbetennelse	1
Urinveisinfeksjon/Blærekatarr	17
Urinstein	1
Nyrestein	1
Urinlekkasje	2
Blæreatoni (slapp urinblære)	1
N	29

Det er hovedsakelig registrert en del tilfeller av urinveisinfeksjon og noen tilfeller av urinstein.

Ca alder (i år) da den første gang fikk symptomer på urinveisinfeksjon/blærekatarr?

De syke hundene er fordelt jevnt over alle aldersgrupper fra under året til 8 år.

De fleste har hatt sykdommen bare 1 gang

HORMONELLE SYKDOMMER

Har hunden hatt en hormonell sykdom?

Det er rapportert 4 tilfeller av dette; alle spesifisert som hypotyreose.

BLODSYKDOM OG IMMUNSYSTEM

Registrert 3 kategorisert som «annet», og 2 autoimmun hemolytisk anemi

SVULSTER/KULER OG KREFT

Har din hund hatt kuler, svulster, kreftsykdom?

57 eiere (14,9%) oppgir at hunden har hatt kuler/kreftsykdom, 6 er usikker.

Hvor har din hund hatt svulster eller kreftsykdom?

Her kan eier krysse av på flere alternativer/steder der det har vært kreft.

Navn	Antall
Hud	7
Fordøyelsessystemet	14
Luftveier	1
Forplantningsorganer/livmor/jur/testikler	5
Urinveiene	2
Skjelett	8
Nervesystemet (hjernen)	1
Bloddannende organer og immunsystemet (lymfe)	5
Annet	17
Vet ikke	4
N	58

De fleste svulster er registrert i fordøyelsessystemet. 17 hunder er registrert med «annet».

HUDSVULSTER

Navn	Antall
Fettkul	1
Talgcyste	2
Histiocytom	0
Mastcelletumor/Mastocytom	0
Annen godartet	1
Annen ondartet	1
Annen med usikker diagnose	2
N	7

De fleste svulstene i hud ut ser ut til å være godartet/usikker diagnose.

Kreft i fordøyelsessystemet, kryss av for den eller de typene hunden har hatt

Navn	Antall
Munn	1
Mage	9
Tarm	5
Lever	4
Bukspyttkjertel	1
N	14

Kreft i luftveier

2 registrert

Kreft i skjelettet

5 ondartet bekreft, 1 beinmargskreft

Kreft i forplantningsorganer

2 i prostata
0 i testikkel
0 i livmor
0 i eggstokk
3 jursvulster

Kreft i urinveiene

1 nyrekreft registrert.

Kreft i bloddannende organer og immunsystemet (lymfe)

2 lymfekreft, 1 svulst i milten, 2 svulster i hjertet

Har hunden vist unormal reaksjon på bedøvelse eller narkose?

Navn	Antall	Prosent
Vet ikke, aldri fått bedøvelse eller narkose	45	12,2%
Nei, antagelig helt normalt	285	77,2%
Har reagert unormalt på enkelte bedøvelsesmidler	34	9,2%
Trenger mer enn vanlig	0	0,0%
Trenger mindre enn vanlig	3	0,8%
Sovner veldig dypt	4	1,1%
Våkner veldig sent	369	
N	45	12,2%

Har hunden vist bivirkning mot medisiner?

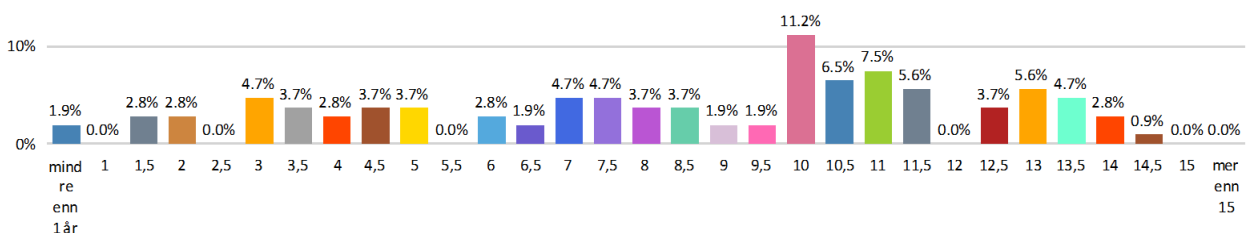
Navn	Antall	Prosent
Nei	336	91,3%
Vet ikke	26	7,1%
Ja, av vaksiner	1	0,3%
Ja, av parasittmidler	3	0,8%
Ja, av antibiotika	2	0,5%
Ja, av smertestillende medisiner	5	1,4%
N	368	

Har hunden hatt flåttbåren sykdom (Borreliose Anaplasma/Ehrlichiose)?

5 registrert

Lever hunden din?

Det ble gitt opplysninger om 110 døde hunder (108 med oppgitt alder). De oppnådde en gjennomsnittlig levealder på 8,4 år. Dødsfall fordelt jevnt på ulike aldersgrupper.

Hva var dødsårsak eller årsak til avliving?

Navn	Antall
Hud og/eller øreproblemer	1
Hjerteproblem	7
Kreft	33
Blindhet/øyesykdom	0
Alderdom, ble gammel og syk	14
Allergisk sykdom	0
Ledd/skjelettproblemer	12
Ulykke/skade	5
Atferdsproblemer	20
Nyre/urinveisproblem	5
Hormonsykdom (f.eks. diabetes, lavt stoffskifte, cushing, addison)	4
Problemer med pust og/eller lunger	0
Plutselig uventet død	7
Sykdom i reproduksjonsorganer (f.eks. livmorbetennelse/fødselsproblemer)	2
Sykdom i hjerne/nervesystem (feks. hjerneslag, epilepsi)	15
Annet	22
Vet ikke	3
N	108

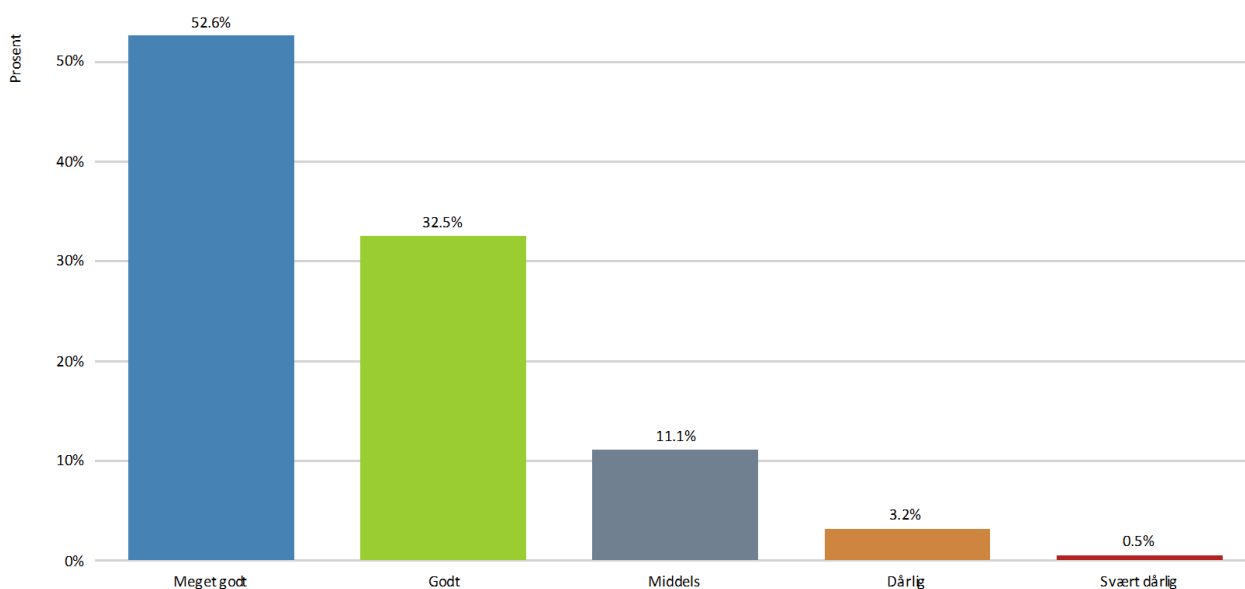
Det er registrert flest tilfeller av kreft, atferdsproblemer sykdommer i nervesystemet.

Del III: Atferdsproblematikk

Atferdsdelen starter med noen generelle spørsmål om eierens vurdering av enkelte egenskaper hos hunden. Resultatene fra hvert av spørsmålene gis i form av frekvenstabeller og diagrammer.

Hvordan er du fornøyd med hundens generelle atferd?

86,1% svarte at de er godt eller meget godt fornøyd med hundens generelle atferd, 11,1% er middels fornøyd, mens 3,7% vurderer den til dårlig/meget dårlig.

Navn	Antall	Prosent
Meget godt	199	52,6%
Godt	123	32,5%
Middels	42	11,1%
Dårlig	12	3,2%
Svært dårlig	2	0,5%
N	378	

GENERELLE VURDERING AV HUNDENS ATFERD/PERSONLIGHET

Innledningsvis i atferdsdelen har vi først noen generelle spørsmål der eieren er bedt om å vurdere/beskrive enkelte momenter ved hundens atferd. Det er en høy svarprosent på disse spørsmålene.

Hunden min kan beskrives som:

Kontaktsøkende

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	3	0,8%
2- lite riktig	10	2,6%
3 - hverken riktig eller uriktig	51	13,1%
4 - ganske riktig	121	31,1%
5 - Meget riktig	204	52,4%
N	389	

Lettlært

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	2	0,5%
2- lite riktig	5	1,3%
3 - hverken riktig eller uriktig	19	4,9%
4 - ganske riktig	128	33,0%
5 - Meget riktig	234	60,3%
N	388	

Tøff

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	28	7,2%
2- lite riktig	57	14,6%
3 - hverken riktig eller uriktig	139	35,6%
4 - ganske riktig	98	25,1%
5 - Meget riktig	68	17,4%
N	390	

Skvetten

Navn	Antall	Prosent
Ikke riktig	107	27,6%
Lite riktig	103	26,6%
Hverken riktig eller galt	95	24,5%
Ganske riktig	55	14,2%
Meget riktig	27	7,0%
N	387	

Bjeffer i meste laget

Navn	Antall	Prosent
Ikke riktig	165	42,4%
Lite riktig	96	24,7%
Hverken riktig eller uriktig	80	20,6%
Ganske riktig	38	9,8%
Meget riktig	10	2,6%
N	389	

Nysgjerrig

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	1	0,3%
2- lite riktig	5	1,3%
3 - hverken riktig eller uriktig	35	9,0%
4 - ganske riktig	152	39,1%
5 - Meget riktig	196	50,4%
N	389	

Rastløs

Navn	Antall	Prosent
Ikke riktig	100	25,7%
Lite riktig	94	24,2%
Hverken riktig eller galt	119	30,6%
Ganske riktig	54	13,9%
Meget riktig	22	5,7%
N	389	

Trygg

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	10	2,6%
2- lite riktig	22	5,7%
3 - hverken riktig eller uriktig	63	16,2%
4 - ganske riktig	152	39,1%
5 - Meget riktig	142	36,5%
N	389	

Selvstendig

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	14	3,6%
2- lite riktig	36	9,2%
3 - hverken riktig eller uriktig	113	29,0%
4 - ganske riktig	132	33,8%
5 - Meget riktig	95	24,4%
N	390	

Engstelig i enkelte situasjoner

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	92	23,7%
2- lite riktig	103	26,5%
3 - hverken riktig eller uriktig	77	19,8%
4 - ganske riktig	77	19,8%
5 - Meget riktig	40	10,3%
N	389	

Glad

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	3	0,8%
2- lite riktig	2	0,5%
3 - hverken riktig eller uriktig	11	2,8%
4 - ganske riktig	80	20,6%
5 - Meget riktig	292	75,3%
N	388	

Humørsyk

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	269	69,2%
2- lite riktig	59	15,2%
3 - hverken riktig eller uriktig	43	11,1%
4 - ganske riktig	14	3,6%
5 - Meget riktig	4	1,0%
N	389	

Pysete/pinglete

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	156	40,4%
2- lite riktig	89	23,1%
3 - hverken riktig eller uriktig	85	22,0%
4 - ganske riktig	44	11,4%
5 - Meget riktig	12	3,1%
N	386	

Full av temperament

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	48	12,4%
2- lite riktig	58	14,9%
3 - hverken riktig eller uriktig	130	33,5%
4 - ganske riktig	95	24,5%
5 - Meget riktig	57	14,7%
N	388	

UØNSKET ATFERD OVERFOR ANDRE HUNDER

LØSE HUNDER

Hender det at hunden, når den er **LØS**, slåss (alvorlig) med andre hunder av
Samme kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	248	64,2%
Sjelden	87	22,5%
Av og til	36	9,3%
Ofte	5	1,3%
Svært ofte	10	2,6%
N	386	

Motsatt kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	308	81,3%
Sjelden	53	14,0%
Av og til	11	2,9%
Ofte	2	0,5%
Svært ofte	5	1,3%
N	379	

I BÅND

Hender det at hunden, når den er i **BÅND**, viser aggressive signaler eller utagerte mot andre hunder av

Samme kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	178	46,0%
Sjelden	95	24,5%
Av og til	68	17,6%
Ofte	24	6,2%
Svært ofte	22	5,7%
N	387	

Motsatt kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	235	60,9%
Sjelden	74	19,2%
Av og til	43	11,1%
Ofte	20	5,2%
Svært ofte	14	3,6%
N	386	

Har hunden noen gang bitt andre hunder.

Av samme kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	309	79,8%
Sjelden	65	16,8%
Av og til	10	2,6%
Ofte	1	0,3%
Svært ofte	2	0,5%
N	387	

Av motsatt kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	357	92,7%
Sjelden	16	4,2%
Av og til	10	2,6%
Ofte	2	0,5%
Svært ofte	0	0,0%
N	385	

Hvis hunden ofte reagerer på andre hunder, kryss av hvis den reagerer spesielt på;

Navn	Antall	Prosent
Store hunder	81	26,8%
Små hunder	58	19,2%
Valper	25	8,3%
Hund med høyt energinivå	100	33,1%
Annet	40	13,2%
Reagerer ikke på andre hunder	125	41,4%
N	302	

UØNSKET ATFERD OVERFOR MENNESKER

FOR VOLDSOM LEK

For voldsom lek med barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	256	68,1%
Sjelden	53	14,1%
Av og til	20	5,3%
Ofte	4	1,1%
Svært ofte	3	0,8%
Vet ikke	40	10,6%
N	376	

For voldsom lek med voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	232	60,9%
Sjelden	92	24,1%
Av og til	42	11,0%
Ofte	7	1,8%
Svært ofte	6	1,6%
Vet ikke	2	0,5%
N	381	

For voldsom lek med fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri	294	77,0%
Sjelden	46	12,0%
Av og til	20	5,2%
Ofte	3	0,8%
Svært ofte	4	1,0%
Vet ikke	15	3,9%
N	382	

For voldsom lek med fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	292	77,5%
Sjelden	27	7,2%
Av og til	7	1,9%
Ofte	2	0,5%
Svært ofte	2	0,5%
Vet ikke	47	12,5%
N	377	

KNURRING

Knurring på voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	305	79,8%
Sjelden	47	12,3%
Av og til	25	6,5%
Ofte	3	0,8%
Svært ofte	2	0,5%
Vet ikke	0	0,0%
N	382	

Knurring på fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri	211	54,9%
Sjelden	84	21,9%
Av og til	65	16,9%
Ofte	12	3,1%
Svært ofte	11	2,9%
Vet ikke	1	0,3%
N	384	

Knurring på barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	292	77,5%
Sjelden	39	10,3%
Av og til	16	4,2%
Ofte	3	0,8%
Svært ofte	1	0,3%
Vet ikke	26	6,9%
N	377	

Knurring på fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	275	72,2%
Sjelden	55	14,4%
Av og til	29	7,6%
Ofte	7	1,8%
Svært ofte	4	1,0%
Vet ikke	11	2,9%
N	381	

GLEFSING/NAPPING/BITING

Glefsing/napping på voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	286	74,5%
Meget sjelden	58	15,1%
Av og til	24	6,3%
Noen ganger	11	2,9%
Flere ganger	3	0,8%
Vet ikke	2	0,5%
N	384	

Glefsing/napping på fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri	315	81,8%
Meget sjelden	46	11,9%
Av og til	11	2,9%
Noen ganger	3	0,8%
Flere ganger	6	1,6%
Vet ikke	4	1,0%
N	385	

Glefsing/napping på barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	307	81,0%
Meget sjelden	34	9,0%
Av og til	11	2,9%
Noen ganger	1	0,3%
Flere ganger	1	0,3%
Vet ikke	25	6,6%
N	379	

Glefsing/napping på fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	334	87,0%
Meget sjelden	21	5,5%
Av og til	5	1,3%
Noen ganger	3	0,8%
Flere ganger	1	0,3%
Vet ikke	20	5,2%
N	384	

Bitt voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	367	95,3%
Meget sjelden	14	3,6%
Av og til	1	0,3%
Noen ganger	1	0,3%
Flere ganger	2	0,5%
Vet ikke	0	0,0%
N	385	

Bitt fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri	370	96,1%
Meget sjelden	13	3,4%
Av og til	0	0,0%
Noen ganger	1	0,3%
Flere ganger	1	0,3%
Vet ikke	0	0,0%
N	385	

Bitt barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri	369	96,6%
Meget sjelden	5	1,3%
Av og til	0	0,0%
Noen ganger	1	0,3%
Flere ganger	0	0,0%
Vet ikke	7	1,8%
N	382	

Bitt fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri	379	98,4%
Meget sjelden	5	1,3%
Av og til	0	0,0%
Noen ganger	0	0,0%
Flere ganger	0	0,0%
Vet ikke	1	0,3%
N	385	

Fjerning av mat/godbit/leke/bytte e.l.

Navn	Antall	Prosent
Aldri	298	84,4%
Meget sjelden	35	9,9%
Av og til	13	3,7%
Ofte	4	1,1%
Svært ofte	3	0,8%
N	353	

Hender det at dette skjer uprovosert/uten åpenbar grunn?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	314	88,5%
Meget sjelden	27	7,6%
Av og til	10	2,8%
Ofte	1	0,3%
Svært ofte	3	0,8%
N	355	

Tegn på aggresjon

«Hender det at hunden viser tegn til aggresjon»?

v/bading/børsting/stelling

Navn	Antall	Prosent
Aldri	288	80,9%
Meget sjelden	47	13,2%
Av og til	13	3,7%
Ofte	5	1,4%
Svært ofte	3	0,8%
N	356	

Hvis et familiemedlem går mot hunden når den spiser

Navn	Antall	Prosent
Aldri	335	94,4%
Meget sjelden	15	4,2%
Av og til	2	0,6%
Ofte	2	0,6%
Svært ofte	1	0,3%
N	355	

Hvis et familiemedlem stirrer på hunden

Navn	Antall	Prosent
Aldri	342	95,8%
Meget sjelden	12	3,4%
Av og til	3	0,8%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	0	0,0%
N	357	

Hvis en fremmed person prøver å klappe hunden?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	304	84,7%
Meget sjelden	29	8,1%
Av og til	19	5,3%
Ofte	5	1,4%
Svært ofte	2	0,6%
N	359	

ANGST OG FRYKT

Viser hunden frykt i hvis den blir utsatt for støy knyttet til noen av de situasjonene under?

Sterk trafikk?

Navn	Antall	Prosent
Nei	310	80,9%
Mild	42	11,0%
Moderat	21	5,5%
Sterk	6	1,6%
Meget sterkt	2	0,5%
Vet ikke	2	0,5%
N	383	

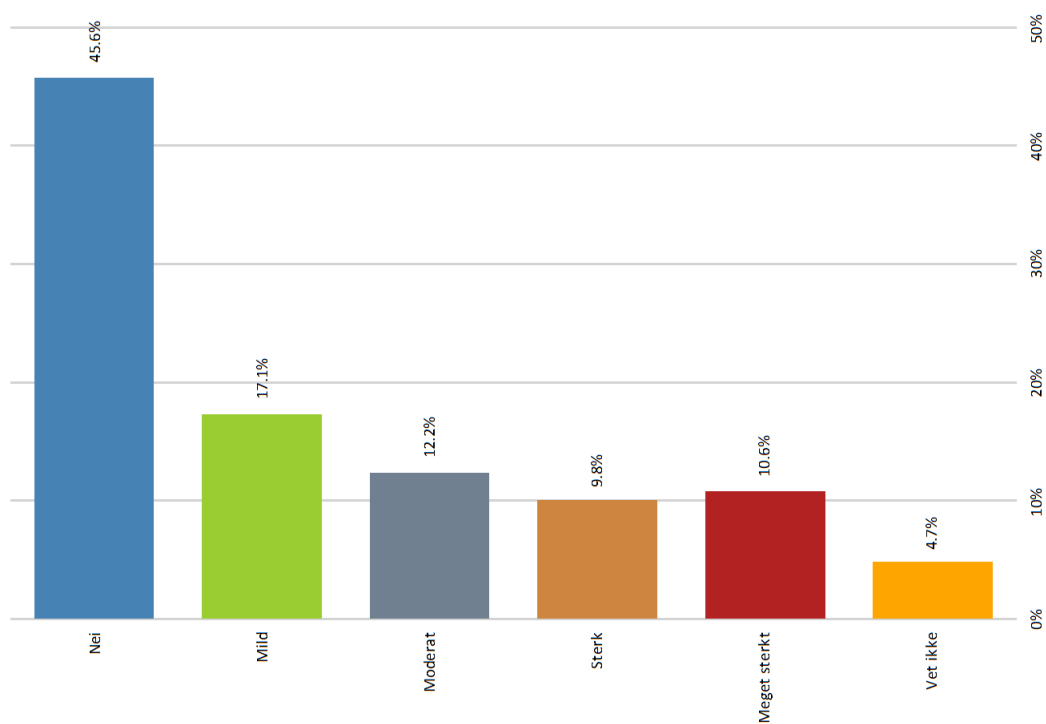
Tordenvær?

Navn	Antall	Prosent
Nei	220	57,0%
Mild	71	18,4%
Moderat	41	10,6%
Sterk	26	6,7%
Meget sterkt	24	6,2%
Vet ikke	4	1,0%
N	386	

Skudd/høye smell?

Navn	Antall	Prosent
Nei	204	52,8%
Mild	74	19,2%
Moderat	47	12,2%
Sterk	33	8,5%
Meget sterkt	23	6,0%
Vet ikke	5	1,3%
N	386	

Fyrverkeri (nyttårsaften)?

Navn	Antall	Prosent
Nei	176	45,6%
Mild	66	17,1%
Moderat	47	12,2%
Sterk	38	9,8%
Meget sterkt	41	10,6%
Vet ikke	18	4,7%
N	386	

Viser hunden angst når den for første gang blir utsatt for en ukjent situasjon (bilkjøring, heis el)?

Navn	Antall	Prosent
Nei	210	54,5%
Mild	104	27,0%
Moderat	57	14,8%
Sterk	6	1,6%
Meget sterk	3	0,8%
Vet ikke	5	1,3%
N	385	

Når hunden blir børstet, badet, kløklipp o.l. av familiemedlemmer?

Navn	Antall	Prosent
Nei	301	77,8%
Mild	58	15,0%
Moderat	23	5,9%
Sterk	5	1,3%
Meget sterk	0	0,0%
N	387	

Redd for å gå i bratte/åpne trapper?

Navn	Antall	Prosent
Nei	251	64,9%
Mild	65	16,8%
Moderat	37	9,6%
Sterk	18	4,7%
Meget sterk	9	2,3%
Vet ikke	7	1,8%
N	387	

Viser hunden tegn på angst når den blir forlatt alene hjemme, i bilen o.l. (sepasjonsangst)

Navn	Antall	Prosent
Nei	279	71,5%
Mild	54	13,8%
Moderat	32	8,2%
Sterk	17	4,4%
Meget sterk	5	1,3%
Vet ikke	3	0,8%
N	390	

Hender det at hunden ødelegger ting når den er alene hjemme?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	253	65,2%
Meget sjelden	63	16,2%
Sjelden	21	5,4%
Av og til	33	8,5%
Ofte	12	3,1%
Vet ikke	6	1,5%
N	388	

Hvor er hunden når du går fra den alene hjemme?

Navn	Antall	Prosent
I bur	31	8,0%
Lukket inne på et rom	24	6,2%
Løs i huset eller deler av huset	290	74,6%
Variabelt	42	10,8%
Vet ikke	2	0,5%
N	389	

Er hunden redd for støyende objekter som støvsuger o.l.?

Navn	Antall	Prosent
Nei	251	65,0%
Mild	82	21,2%
Moderat	34	8,8%
Sterk	15	3,9%
Meget sterk	4	1,0%
N	386	

Redd for å gå på glatte / blanke gulv?

Navn	Antall	Prosent
Nei	296	76,3%
Mild	46	11,9%
Moderat	23	5,9%
Sterk	14	3,6%
Meget sterk	6	1,5%
Vet ikke	3	0,8%
N	388	

ANGST FOR ANDRE HUNDER

Hund av samme/større størrelse?

Navn	Antall	Prosent
Nei	298	77,0%
Mild	42	10,9%
Moderat	28	7,2%
Sterk	14	3,6%
Meget sterk	5	1,3%
N	387	

Hund av mindre størrelse?

Navn	Antall	Prosent
Nei	331	85,8%
Mild	26	6,7%
Moderat	13	3,4%
Sterk	13	3,4%
Meget sterk	3	0,8%
N	386	

ANGST FOR MENNESKER FREMMEDE

Fremmed voksen mann?

Navn	Antall	Prosent
Nei	276	71,0%
Mild	63	16,2%
Moderat	29	7,5%
Sterk	14	3,6%
Meget sterk	7	1,8%
N	389	

Fremmed voksen kvinne?

Navn	Antall	Prosent
Nei	303	78,1%
Mild	48	12,4%
Moderat	26	6,7%
Sterk	8	2,1%
Meget sterk	3	0,8%
N	388	

Fremmede barn?

Navn	Antall	Prosent
Nei	304	78,8%
Mild	45	11,7%
Moderat	30	7,8%
Sterk	4	1,0%
Meget sterk	3	0,8%
N	386	

Redd når en ukjent person kommer på besøk?

Navn	Antall	Prosent
Nei	277	71,6%
Mild	63	16,3%
Moderat	30	7,8%
Sterk	10	2,6%
Meget sterk	7	1,8%
N	387	

Redd hvis fremmed prøver å klappe hunden?

Navn	Antall	Prosent
Nei	291	74,8%
Mild	57	14,7%
Moderat	26	6,7%
Sterk	10	2,6%
Meget sterk	5	1,3%
N	389	

FAMILIEMEDLEMMER

Hunden er redd voksne i familien?

Navn	Antall	Prosent
Nei	385	98,7%
Mild	4	1,0%
Moderat	1	0,3%
Sterk	0	0,0%
Meget sterk	0	0,0%
N	0	0,0%
390		

Hunden er redd barn i familien?

Navn	Antall	Prosent
Nei	178	97,3%
Mild	4	2,2%
Moderat	1	0,5%
Sterk	0	0,0%
Meget sterk	0	0,0%
Vet ikke	0	0,0%
N	183	

HUNDEN OG BJEFFING

«Hender det at hunden bjeffer på»

Bjeffing på barn i familien?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	143	78,6%
Sjelden	27	14,8%
Av og til	10	5,5%
Ofte	1	0,5%
Svært ofte	0	0,0%
Vet ikke	1	0,5%
N	182	

Bjeffing på voksne i familien?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	291	75,0%
Sjelden	60	15,5%
Av og til	32	8,2%
Ofte	4	1,0%
Svært ofte	1	0,3%
Vet ikke	0	0,0%
N	388	

Bjeffing på fremmede barn?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	238	61,8%
Sjelden	92	23,9%
Av og til	45	11,7%
Ofte	8	2,1%
Svært ofte	2	0,5%
N	385	

Bjeffing på fremmede voksne?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	168	44,1%
Sjelden	115	30,2%
Av og til	76	19,9%
Ofte	17	4,5%
Svært ofte	5	1,3%
N	381	

Bjeffing når det ringer på døra?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	60	15,4%
Sjelden	52	13,4%
Av og til	62	15,9%
Ofte	113	29,0%
Svært ofte	102	26,2%
N	389	

Bjeffing når kjente kommer på besøk?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	173	45,5%
Sjelden	70	18,4%
Av og til	50	13,2%
Ofte	53	13,9%
Svært ofte	34	8,9%
N	380	

Når fremmede kommer på besøk?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	105	27,3%
Sjelden	87	22,7%
Av og til	59	15,4%
Ofte	65	16,9%
Svært ofte	68	17,7%
N	384	

Når noen går forbi bilen?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	233	60,1%
Sjelden	59	15,2%
Av og til	52	13,4%
Ofte	24	6,2%
Svært ofte	14	3,6%
Vet ikke	6	1,5%
N	388	

Bjeffing når noen går forbi hus hage?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	67	17,3%
Meget sjelden	92	23,8%
Av og til	109	28,2%
Ofte	57	14,7%
Svært ofte	58	15,0%
Vet ikke, har ikke hage der hunden oppholder seg	4	1,0%
N	387	

I møte med fremmede mennesker (eks. ute på tur)?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	249	63,8%
Sjelden	93	23,8%
Av og til	36	9,2%
Ofte	9	2,3%
Svært ofte	3	0,8%
N	390	

Bjeffing i møte med fremmede hunder?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	181	46,6%
Sjelden	94	24,2%
Av og til	67	17,3%
Ofte	25	6,4%
Svært ofte	21	5,4%
N	388	

JAKTATFERD

**Hunden viser tegn til jaktatferd (vil løpe etter):
Når den ser/lukter vilt (rådyr, hare osv)**

Navn	Antall	Prosent
Nei	80	20,7%
Mild	91	23,6%
Moderat	95	24,6%
Sterk	75	19,4%
Meget sterk	45	11,7%
N	386	

Når katter eller andre smådyr løper fra den

Navn	Antall	Prosent
Nei	52	13,5%
Mild	87	22,6%
Moderat	89	23,1%
Sterk	97	25,2%
Meget sterk	60	15,6%
N	385	

Når joggere/skiløpere/syklister passerer

Navn	Antall	Prosent
Nei	248	63,9%
Mild	64	16,5%
Moderat	43	11,1%
Sterk	25	6,4%
Meget sterk	8	2,1%
N	388	

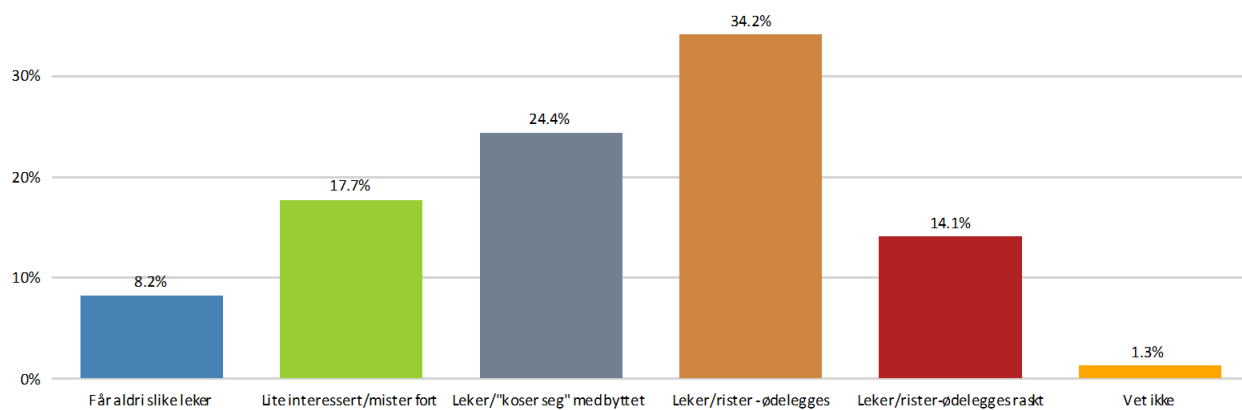
Når barn leker/løper forbi

Navn	Antall	Prosent
Nei	237	61,4%
Mild	85	22,0%
Moderat	39	10,1%
Sterk	21	5,4%
Meget sterk	4	1,0%
N	386	

Har hunden bærelyst?

Navn	Antall	Prosent
Nei	87	23,0%
Mild	60	15,8%
Moderat	140	36,9%
Sterk	61	16,1%
Meget sterk	31	8,2%
N	379	

Hva gjør hunden hvis den får en tøydokker/"kosedyr" o.l.?

Navn	Antall	Prosent
Får aldri slike leker	32	8,2%
Lite interessert/mister fort interesse	69	17,7%
Leker/"koser seg" med byttet-ødelegges ikke	95	24,4%
Leker/rister - ødelegges etterhvert	133	34,2%
Leker/rister-ødelegges raskt	55	14,1%
Vet ikke	5	1,3%
N	389	

Tegn på stress

Stress/ubehag ved bilkjøring?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	297	76,3%
Mild/sjelden	32	8,2%
Moderat/av og til	29	7,5%
Sterk/ofte	24	6,2%
Meget sterk/ofte	6	1,5%
Vet ikke	1	0,3%
N	389	

Sammen med andre hunder?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	274	70,6%
Mild/sjelden	54	13,9%
Moderat/av og til	38	9,8%
Sterk/ofte	16	4,1%
Meget sterk/svært ofte	6	1,5%
N	388	

Tegn til stress under lek?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	262	67,5%
Mild/sjelden	60	15,5%
Moderat	51	13,1%
Sterk/ganske ofte	12	3,1%
Meget sterk/ofte	1	0,3%
Vet ikke	2	0,5%
N	388	

På nye steder?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	225	58,0%
Mild/sjelden	97	25,0%
Moderat/av og til	49	12,6%
Sterk/ofte	13	3,4%
Meget sterk/ofte	4	1,0%
N	388	

Når den venter på at noe skal skje (på vei ut av bil, skal arbeide mm) ?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	109	28,2%
Mild/sjelden	100	25,9%
Moderat/av og til	104	26,9%
Sterk/ofte	65	16,8%
Meget sterk/ofte	8	2,1%
N	386	

Roer hunden seg raskt ned etter stress?

Navn	Antall	Prosent
Nei/svært seint	6	1,6%
Mild/seint	23	6,0%
Moderat	50	13,1%
Ganske raskt	144	37,8%
Meget raskt	153	40,2%
Vet ikke	5	1,3%
N	381	

Hunden er avslappet hjemme

Navn	Antall	Prosent
Stemmer bra	327	84,3%
Stemmer delvis	43	11,1%
Hverken avslappet eller urolig	13	3,4%
Stemmer lite	5	1,3%
Stemmer ikke	0	0,0%
N	388	

Svarer hundens mentalitet(gemytt) til de forventningene du hadde da du valgte denne rasen?

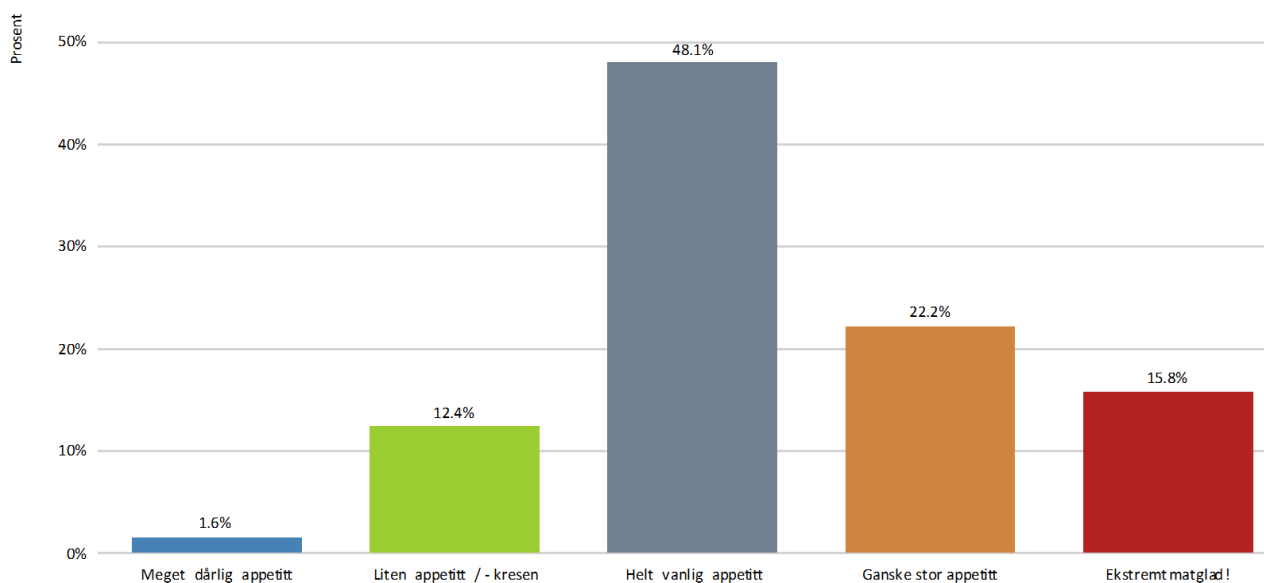
Navn	Antall	Prosent
Ja	314	81,1%
Nei	52	13,4%
Vet ikke	21	5,4%
N	387	

Har hunden uvaner (tendens til repeterende atferd, hyppig slikking, biting o.l.)?

Navn	Antall	Prosent
Nei, hunden har ikke slik atferd	337	89,2%
Ja, hyppig biting i poter	9	2,4%
JA, mye slikking forbein	20	5,3%
JA stadig slikking/biting flanke/lår	5	1,3%
JA, jager hale meget ofte	1	0,3%
Ja, annet	10	2,6%
N	378	

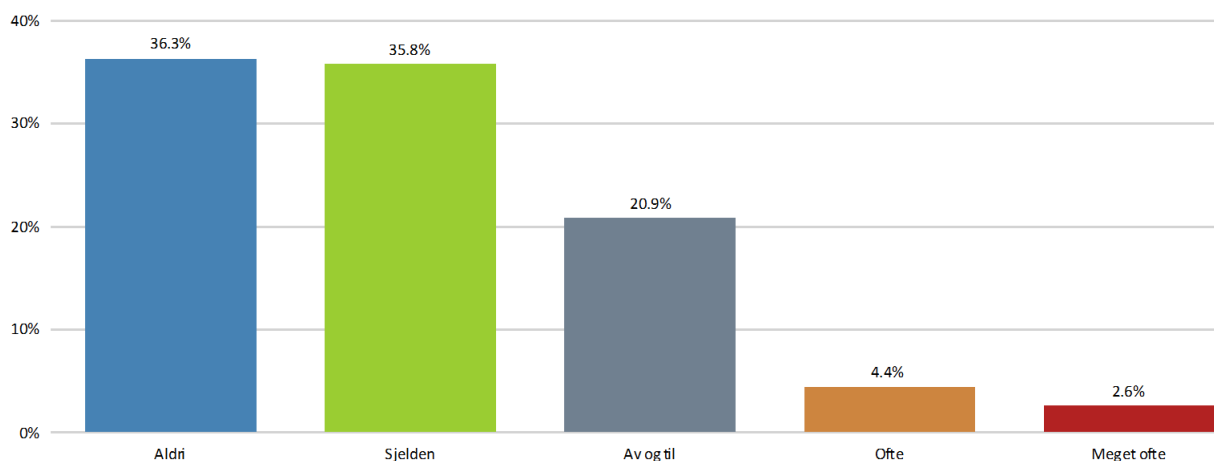
TIL SLUTT NOEN «ANDRE ATFERDSTREKK» ☺

Er hunden glad i mat?

Navn	Antall	Prosent
Meget dårlig appetitt	6	1,6%
Liten appetitt / - kresen	48	12,4%
Helt vanlig appetitt	186	48,1%
Ganske stor appetitt	86	22,2%
Ekstremt matglad!	61	15,8%
N	387	

Hender det at hunden stjeler mat?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	141	36,3%
Sjelden	139	35,8%
Av og til	81	20,9%
Ofte	17	4,4%
Meget ofte	10	2,6%
N	388	

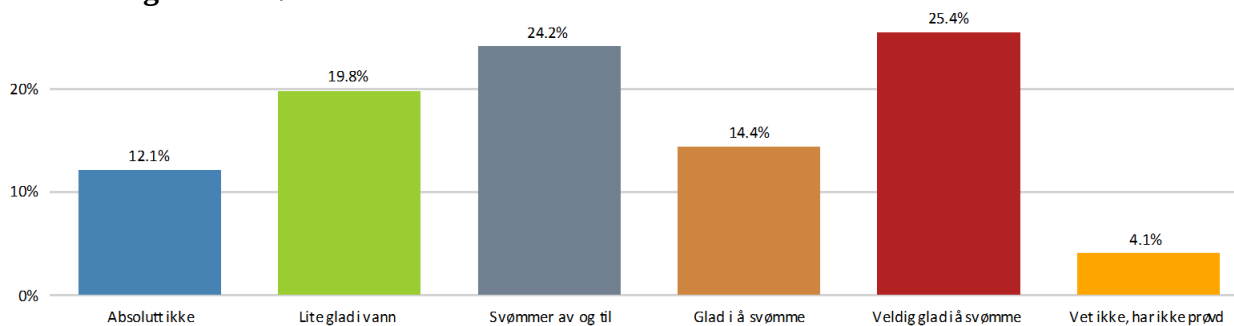
Hvis den får mulighet; hender det at hunden spiser møkk/avføring?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	191	49,6%
Sjelden	113	29,4%
Av og til	53	13,8%
Ofte	17	4,4%
Meget ofte	11	2,9%
N	385	

Hvis den får mulighet; hender det at hunden ruller seg i møkk/avføring?

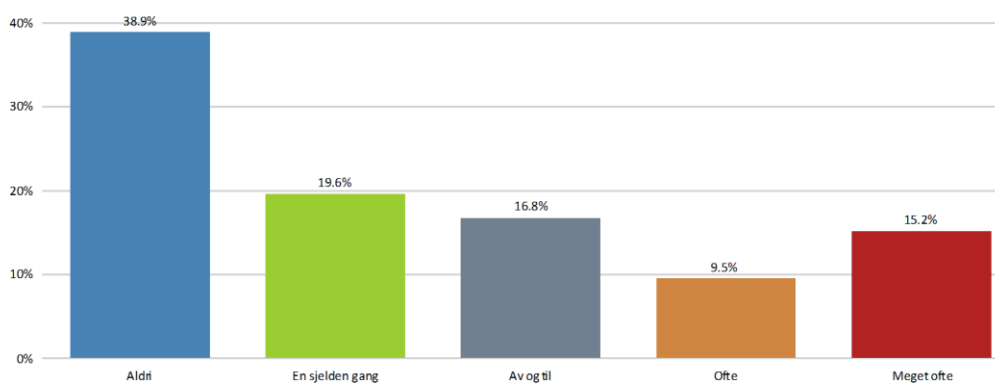
Navn	Antall	Prosent
Aldri	269	70,4%
Sjelden	76	19,9%
Av og til	30	7,9%
Ofte	5	1,3%
Meget ofte	2	0,5%
N	382	

Er hunden glad i å svømme?

Navn	Antall	Prosent
Absolutt ikke	47	12,1%
Lite glad i vann	77	19,8%
Svømmer av og til	94	24,2%
Glad i å svømme	56	14,4%
Veldig glad i å svømme	99	25,4%
Vet ikke, har ikke prøvd	16	4,1%
N	389	

Sover hunden din i sengen?

Navn	Antall	Prosent
Aldri	151	38,9%
En sjelden gang	76	19,6%
Av og til	65	16,8%
Ofte	37	9,5%
Meget ofte	59	15,2%
N	388	

Får hunden ligge i vanlig sofa?

Navn	Antall	Prosent
Nei, aldri	151	38,9%
Nei, sjelden	76	19,6%
Av og til	65	16,8%
Ofte	37	9,5%
Meget ofte	59	15,2%
N	388	

Oppsummering

Generell del

1. I undersøkelsen kom det inn 390 besvarelser. I forhold til de ca 1112 Tervueren som er registrert i NKK 10 årsperioden (2007-2016) utgjør det en «svarprosent» på ca 35%. Det er et meget bra resultat.
2. Kjønn: totalt 390 (47,4% hannhunder / 52,6% tisper)
3. 13,9% av hundene var kasterte, ~15% av hannhundene og 13% av tispene. Flere hunder kasteres av helseårsaker (67%) i forhold til uønsket atferd (21%).
4. Det er spesifisert dødsårsaker på 110 hunder. Det er registrert flest tilfeller av kreft, atferdsproblemer sykdommer i nervesystemet.
5. Eierne er meget positive til å delta med ytterligere spørsmål og blodprøver for å støtte forskningen på rasen.

Helse

- 384 svarte på spørsmålet om hundens generelle helse. 92,5% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse, mens 6,3% vurderte helsen til middels. 0,8 prosent karakteriserte helsen som dårlig/meget dårlig.
- 22,7% responderte på at hunden har hatt problemer med hud/pels/øre.
- Det er registrert flest hunder med kløe/hudirritasjon, ørebetennelse og analkjertelproblem.
- For tannfeil er det tannmangel og tannstein som er hyppigst registrert i rasen
- 45 av hundene (11,7%) oppgis med større fordøyelsesproblemer.
- 7 hunder er registrert med betennelse i bukspyttkjertelen.
- 6 hunder (1,5%) oppgis med brokk; 5 spesifisert som navlebrokk, 1 lyskebrokk.
- 14 eiere oppgir at hunden har hatt symptomer på hjertesykdom
- Ca 6,9% av eierne (27 stykk) rapporterte om generelle symptomer fra luftveiene på hundene.
- Kennelhoste (86 hunder), nesemidd (23 hunder) er de vanligste rapporterte enkeltårsakene.
- Øyesykdommer er rapportert hos 62 hunder (15,9% av hundene), anmerkninger på rennende øyne og øyebetennelse er hyppigst.
- De fleste eiere oppgir at de oppfatter at hundene har normalt syn (87,9%), mens 45 eiere (11,6%) mener at synet er litt nedsatt. 2 sier at hunden ser dårlig.
- For 42 hunder (10,8%) oppgis det problemer i ledd/muskel skjelett.
 - Patellaluksasjon ikke registrert.
 - Artrose er registrert hos 21 hunder.
 - Korsbåndskade ikke registrert.
 - Uspesifikk halthet hos 7 hunder.
 - Det er rapportert stivhet på 27 hunder og tegn på smerter hos 26 hunder.
- 305 av hundene (78,2%) i undersøkelsen er HD røntget, 19 (6,3% av de HD-røntgede) er oppgitt med HD.
- 270 hunder er AD-røntget, 17 har AD.
- Det er anmerkninger på epilepsi-lignende tilfeller / epilepsi hos 20 hunder.
- Forhudskatarr (~8%) er hyppigste anmerkning på reproduksjonsorganger hos hannhunder.
- Hos tisper er det innbilt svangerskap (37 hunder/ ~18%) som er hyppigst.
- Det er registrert 9 tilfelle av nyresvikt, men 18 eiere har krysset av for at hunden har hatt urinveisinfeksjon/nyrebekkenbetennelse;
- Det er registrert 4 tilfeller av hormonelle sykdommer.
- 57 eiere (14,9%) oppgir at hunden har hatt kuler/kreftsykdom. De fleste er svulster i fordøyelsessystemet (14), skjelett (8) og hud (7). 17 eiere oppgir «annet» under kreft.

- Det er registreringer på dødsårsaker på 110 hunder. Det er registrert flest tilfeller av kreft (33), atferdsproblemer (20) og sykdommer i hjerne/nervesystemet (15).

Atferd

- 86,1% svarte at de er godt eller meget godt fornøyd med hundens generelle atferd, 11,1% er middels fornøyd, mens 3,7% vurderer den til dårlig/meget dårlig.
- 95,9% oppfatter hundene som glade (riktig/meget riktig), **75,6%** som trygge, og 42,5% som tøffe.
- ~30,1% karakteriseres som engstelige i noen situasjoner (riktig/meget riktig), 14,5% oppgis som «pysete» («ganske riktig/meget riktig»).
- Ca 11,9% av hunden kan vise aggressive signaler (“ofte-svært ofte») mot andre hunder av samme kjønn når de går i bånd, og 3,9% slåss ofte når de er løse.
- Den rapporterte frekvensen av knurring på voksne fremmede er ca 3,2%.
- 2% viser tegn til aggresjon hvis fremmede forsøker å klappe hunden.
- 14,5% av hundene ser ut til å ha relativt sterk/meget sterk angst for høye smell/skudd, mens 20,4% har sterk eller meget sterk angst for fyrverkeri.
- 5,7% av hundene har sterk angst for å være alene hjemme (sterkt/meget sterkt)
- Rundt 5,8% av hundene bjeffer ofte på fremmede voksne
- Ca 55,2% har en tendens til å bjeffe på dørklokken.
- 29,7% bjeffer ofte eller svært ofte når noen går forbi hus/hage.
- Ellers viser 31,1% “sterk eller meget sterk ”trang til å løpe etter vilt, mens 40,8% vil gjerne løpe etter katter.
- 24,3% av hundene har sterk/meget sterk bærelyst.
- Ca 11,8% av hundene viser tendens til ulike repeterende “aktiviteter”, hyppigst oppgitt er tendens til å slikke på forbein/bite i poter.

Arbeidet videre.

Klubben klarte å få en god svarprosent og har nå fått en rapport over forekomsten av en del helse og atferds-utfordringer i rasen. Helseundersøkelsen vil sammen med generell kunnskap om rasen og opplysninger fra hundeeiere og ansvarlige oppdrettere gi en god oversikt over situasjonen.

Eierne er stort sett fornøyd med hundens helse og atferd. Når det gjelder helse framstår rasen som en rase med god helse. Det er likevel enkelte anmerkninger knyttet til hud, noe man ser på mange raser. Klubben kan undersøke nærmere hvor alvorlig eierne oppfatter dette og bør følge med på at utviklingen ikke går i gal retning. Det er også endel anmerkninger på fordøyelse og øyne. En god del tisper har innbilt svangerskap, men dette er også noe som er vanlig i mange raser. En del hunder virker stive/kanha smerter fra muskel/skjelettsystemet. Det er registrert en del tilfeller av kreft, flere i fordøyelsessystemet.

På atferdssiden er >86% godt eller meget godt fornøyd med hundens atferd. Selv om majoriteten av eierne er godt fornøyde er dette tallet en antydning lavere enn det vi ser i mange raser. Noen hunder er litt usikre/engstelige, men der er uklart om dette oppfattes som et problem. Ca 20% viser sterk angst for fyrverkeri. Flere raser ligger på dette nivået, noen få over, men mange ligger litt lavere på rakettangst.

Ved Veterinærhøgskolen vil vi kunne bistå med hjelp og kompetanse, og dersom klubben ønsker å gå nærmere inn på noen problemstillinger kan en diskutere om det er mulig å få til et samarbeid. Alle som ønsker det kan sende inn og lagre DNA-prøver fra syke hunder gratis hos oss, selvsagt anonymt hvis ikke eier har sagt noe annet. Det sikrer at vi kan bygge opp viktige forskningsmaterialer som kan bidra til utvikling av gentester til nytte for oppdrettere og hunder. Dersom klubben ønsker et samarbeid om det på spesifikke sykdommer, kan vi selvsagt diskutere det. Dette kan være strategisk lurt for klubben, da det kan ta lang tid å samle nok prøver å finne gener.

Vi er spesielt aktive for tiden angående ulike atferdsproblemstillinger der vi samler inn DNA-prøver fra hunder med og uten ulike former for angst. Vi har samlet inn mange prøver fra hunder med rakettangst og dette kunne være aktuelt for Tervueren også. Målsettingen på sikt er selvsagt å se om vi kan finne disponerende gener for angst/stabilitet. Epilepsi har også en relativt høy forekomst hos rasen, og kan være et godt eksempel på en sykdom der en forsøker å få til en rutinemessig innsamling av prøver. Alle slike undersøkelser er selvsagt konfidensielle når det gjelder enkelthunder og eiere.

Til slutt vil vi minne om at denne undersøkelsen er konfidensiell når det gjelder opplysninger om enkeltindivider og eiere og at det ikke vil komme ut flere opplysninger enn den typen frekvenstabeller som er vist i denne rapporten. Dersom vi i fremtiden velger å lage en oversikt over forekomsten av sykdommer/atferder i ulike raser kan frekvensene fra Tervueren bli en del av en slik oversikt sammen med mange andre raser.

Jeg vil til slutt takke alle som har besvart undersøkelsen og bidratt til en meget god svarprosent. Dette har gitt et positivt bidrag for å skaffe en bedre oversikt over helse og atferdsutfordringer i rasen.

Oslo 16/3-2019

Frode Lingaas